

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ОСНОВИ ДЕМОГРАФІЇ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено професором кафедри управління персоналом
Л. С. Дорошенко

Затверджено на засіданні кафедри управління персоналом (протокол № 6 від
17.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Дорошенко Л. С. Навчальна програма дисципліни “Основи демографії”
(для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план,
зміст дисципліни “Основи демографії”, варіанти контрольних робіт, питання
для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток усіх сфер економіки нерозривно пов'язаний з розвитком людини — працівника, населення в цілому. Цим, власне, і визначається важливість оволодіння теоретичними і прикладними основами демографії.

Слово “демографія” походить від грецьких “демос”(населення) і “графія” (опис) і означає — опис населення.

Демографія визначає закономірності відтворення населення в їх соціально-економічній обумовленості (динаміку кількості, стану та структури народонаселення, демографічні аспекти розвитку сім'ї, міграційні процеси тощо).

Як галузь наукових знань демографія існує і розвивається вже більше трьох століть.

Демографічні знання дають змогу спеціалістам професійно орієнтуватися в таких питаннях, як закономірності розвитку населення і сім'ї, механізмів взаємозв'язку соціального, економічного та демографічного розвитку, взаємодії населення і навколишнього середовища тощо.

Зростає значення використання результатів демографічних досліджень в умовах дії ринкових відносин. Демографічні процеси стають вагомим фактором маркетингового середовища. Про це свідчить багаторічний досвід розвинених країн.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН дисципліни “ОСНОВИ ДЕМОГРАФІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Теоретичні основи демографії
1	Предмет і об'єкт демографії
2	Система знань про народонаселення
3	Система демографічних наук
	Змістовий модуль II. Методичні питання демографічних досліджень
4	Джерела про населення
5.	Основні показники чисельності та структури населення
6.	Аналіз демографічних процесів і структур
7	Соціально-демографічне прогнозування
	Змістовий модуль III. Прикладні аспекти демографії
8	Взаємозв'язок демографічного та соціально-економічного розвитку
9	Регулювання демографічних процесів

ЗМІСТ
дисципліни
“ОСНОВИ ДЕМОГРАФІЇ”

Змістовий модуль I. Теоретичні основи демографії

Тема 1. Предмет і об’єкт демографії

Демографія як наука про закономірності відтворення населення в його суспільно-історичній обумовленості. Основні підходи до розуміння предмета демографії.

Особливості населення як об’єкта демографії.

Література [8; 15; 17; 26]

Тема 2. Система знань про народонаселення

Система знань про народонаселення: сутність та передумови формування.

Завдання окремих наук у вивченні населення.

Місце демографії в системі знань про народонаселення.

Значення загальної теорії народонаселення для розвитку демографії.

Література [8; 18; 23]

Тема 3. Система демографічних наук

Концепція системи демографічних наук про життєдіяльність населення.

Теоретична демографія. Історична демографія. Описова демографія. Регіональна демографія. Етнічна демографія. Політична демографія. Військова демографія. Генетична демографія. Медична демографія.

Література [8; 18; 23; 26]

Змістовий модуль II. Методичні питання демографічних досліджень

Тема 4. Джерела про населення

Вимоги до обсягів та якості демографічної інформації.

Система джерел даних про населення: переписи населення, поточний облік руху населення, вибіркові обстеження. Їх взаємозв’язок.

Література [8; 11; 15; 23; 27]

Тема 5. Основні показники чисельності та структури населення

Абсолютна чисельність населення. Її динаміка. Компоненти зростання населення – природний приріст і сальдо міграції.

Демографічний баланс.

Відносні показники динаміки чисельності населення.

Поняття структури населення. Види структур.

Література [8; 15]

Тема 6. Аналіз демографічних процесів і структур

Зміст демографічного аналізу та його загальні принципи.

Методи демографічного аналізу: статистичні, математичні, соціологічні, графоаналітичні та картографічні.

Важливіші соціально-економічні фактори в демографічному аналізі: характер джерел існування, рівень доходів, стан здоров'я, рівень освіти населення тощо.

Основні етапи демографічного аналізу: постановка завдання, оцінка повноти та достовірності інформаційної бази, визначення часового інтервалу та системи показників для опису кінцевих результатів аналізу, власне аналіз.

Література [8; 23; 27; 28]

Тема 7. Соціально-демографічне прогнозування

Основні завдання перспективних розрахунків населення.

Методи розробки демографічних прогнозів.

Врахування впливу міграції при прогнозуванні. Оцінка майбутніх змін в інтенсивності демографічних явищ (народжуваності, смертності, міграції тощо).

Література [6; 8; 18; 26]

Змістовий модуль III. Прикладні аспекти демографії

Тема 8. Взаємозв'язок демографічного та соціально-економічного розвитку

Вплив демографічних процесів на структуру та пропорції економічного зростання. Взаємозв'язок економічного розвитку та відтворення населення.

Визначення кількісних співвідношень між демографічними та економічними явищами.

Демографічні аспекти капіталовкладень, зайнятості та продуктивності.

Література [3; 8; 13; 26]

Тема 9. Регулювання демографічних процесів

Поняття демографічної політики. Її цілі та завдання. Об'єкт та основні напрямки демографічної політики.

Основні методи демографічної політики: економічні, адміністративно-правові, виховні та пропагандистські.

Особливості демографічної політики в різних країнах.

Сутність світової політики населення.

Література [1; 8; 18; 19; 24; 26]

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

За даними таблиці 1 розрахувати коефіцієнти народжуваності, смертності, природний приріст населення. Зробити аналіз динаміки отриманих показників та їх відмінностей у містах і селах.

Табл. 1

Показник	2001	2002	2003	2004	2005
Наявне населення, млн.	48,9	48,5	48,0	47,6	47,3
У містах	32,9	32,6	32,3	32,1	32,0
У сільській місцевості	16,0	15,9	15,7	15,5	15,3
Кількість народжених, тис.	376,5	390,7	408,6	427,3	426,1
У містах	237,3	248,9	266,4	284,4	284,3
У сільській місцевості	139,2	141,8	142,2	142,9	141,8
Кількість померлих, тис.	746,0	754,9	765,4	761,3	782,0
У містах	450,4	454,4	459,9	460,5	471,6
У сільській місцевості	295,6	300,5	305,5	300,8	310,4

Примітка. Статистичний щорічник України за 2001 – 2005 роки.

Варіант 2

Чисельність населення в регіоні становила: 1994 рік – 1904,8 осіб; 1995 – 1885,6; 1996 – 1866,4; 1997 – 1847,2; 1998 – 1828,0; 1999 – 1808,8; 2000 – 1789,6; 2001 – 1770,4; 2002 – 1751,2; 2003 – 1732,0; 2004 – 1712,8 осіб.

Необхідно:

- розрахувати темпи приросту населення;
- побудувати графік динаміки темпів приросту;
- зробити аналіз отриманих результатів.

Варіант 3

За даними, наведеними в таблиці 2*, розрахувати вікову структуру населення. На основі отриманих даних зробити порівняльний аналіз вікової структури, зазначити характерні тенденції зміни окремих вікових груп. Аналіз подати у вигляді короткої аналітичної записки.

Табл. 2

Кількість населення	1959	1970	1979	1989	2001
Все населення	41869046	47126517	49609333	51452034	48240902
У тому числі у віці:					
0–4	3987281	3441996	3584367	3790710	1974195
5–9	3903181	4091089	3553041	3694021	2559107
10–14	2978746	4193356	3518791	3616738	3416561
15–19	3510796	3862443	4127524	3549259	3891568
20–24	4107614	3120828	3933279	3352416	3489588
25–29	3351346	2977259	3761480	3957115	3402010
30–34	3828929	4341862	2784450	3899006	3204103
35–39	2588584	3105154	5337283	3742248	3417079
40–44	2167742	3881294	3955199	2707078	3828331
45–49	2756520	2798055	3197688	3220622	3470419
50–54	2352324	1933816	3626460	3704342	3182588
55–59	1946586	2755559	2452126	2955544	2062711
60–64	1501682	2273033	1918776	3233112	3364050
65–69	1167365	1764001	2289942	2020390	2158171
70 і старші	1718607	2526770	3556113	4002544	4800761

* *Статеві-віковий склад населення України за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 р. – К., 2003. – с. 13.*

Варіант 4

За даними таблиці 3 зробити порівняльний аналіз вікової структури населення за регіонами на 1 січня 2005 р.: згрупувати області, скласти робочу таблицю, словесно описати отримані результати.

Табл. 3

Регіони	До загальної кількості населення		
	Молодшому за працездатний	Працездатному	Старшому за працездатний
Україна	16,3	59,9	23,8
Автономна Республіка Крим	15,7	61,4	22,9
Області:			
Вінницька	17,3	56,2	26,5
Волинська	20,5	58,4	21,1
Дніпропетровська	15,3	60,4	24,3
Донецька	14,0	60,6	25,4
Житомирська	18,1	56,9	25,0
Закарпатська	21,3	60,6	18,1
Запорізька	15,1	60,6	24,3
Івано-Франківська	19,8	58,7	21,5
Київська	16,3	59,3	24,4
Кіровоградська	16,7	57,3	26,0
Луганська	14,0	60,9	25,1
Львівська	18,4	59,7	21,9
Миколаївська	16,7	60,6	22,7
Одеська	16,7	60,8	22,5
Полтавська	15,4	58,0	26,6
Рівненська	21,4	58,6	20,0
Сумська	15,1	59,0	25,9
Тернопільська	18,6	57,5	23,9
Харківська	13,9	62,1	24,0
Херсонська	17,3	60,3	22,4
Хмельницька	17,5	57,0	25,5
Черкаська	16,2	57,0	26,8
Чернівецька	19,4	58,8	21,8
Чернігівська	14,8	56,2	29,0
М. Київ	13,9	66,6	19,5
М. Севастополь	13,8	62,4	23,8

Примітка: Статистичний щорічник України за 2004 рік. – К., 2005. – с. 362.

Варіант 5

Динаміку чисельності населення за даними переписів наведено в таблиці 4.

Табл. 4

Показник	1959 р.	1970 р.	1979 р.	1989 р.	2001 р.
Чисельність населення, осіб	41869046	47126517	49609333	51452034	48240902

Необхідно: розрахувати середньорічні темпи зростання чисельності населення за міжпереписні періоди;

скласти коротку аналітичну записку з характеристикою особливостей динаміки населення в окремі періоди.

Варіант 6

У таблиці 5 наведено вікову структуру населення за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 р.

Табл. 5

Вікова група	Чисельність, осіб	
	Чоловіки	Жінки
0–4	1012224	961971
5–9	1311943	1247164
10–14	1750539	1666022
15–19	1989538	1902030
20–24	1766985	1722603
25–29	1700516	1701494
30–34	1586043	1618060
35–39	1660397	1756682
40–44	1833438	1994893
45–49	1623194	1847225
50–54	1454550	1728038
55–59	892852	1169859
60–64	1398332	1965718
65–69	868633	1289538
70–74	806587	1432477
75–79	416155	1084765
80–84	147952	470867
85–89	65475	259222
90–94	18643	81950
95–99	2419	12700
100 років і старші	199	1350

Необхідно:

- побудувати віково-статеву піраміду;
- визначити переваги чисельності чоловічого і жіночого населення та чисельність жінок і чоловіків в окремих вікових групах.

Варіант 7

За даними таблиці 6 схарактеризувати перспективи зміни статевовікової структури населення за основними віковими групами (молодше за працездатне, працездатне та старше за працездатне) через 5, 10, 15 років за умови, що тенденції відтворення населення буде збережено.

Табл. 6

Статевовікова структура населення України (на 1 січня 2004 р.)

Вік, років	Чоловіки, тис.	Жінки, тис.	Вік, років	Чоловіки, тис.	Жінки, тис.
1	2	3	4	5	6
0	198,4	186,8	46	320,6	359,1
1	211,8	201,2	47	335,2	377,0
2	223,3	211,8	48	327,2	368,5
3	236,2	222,2	49	323,0	370,5
4	247,8	234,4	50	336,8	391,9
5	261,5	247,8	51	282,2	330,9
6	280,3	267,0	52	249,4	296,8
7	298,8	284,7	53	235,4	285,9
8	320,8	304,9	54	152,0	190,5
9	333,0	317,5	55	180,4	227,9
10	353,3	337,9	56	162,2	206,3
11	383,3	366,4	57	208,5	271,3
12	381,0	366,4	58	266,2	349,9
13	398,2	385,2	59	271,6	362,1
14	387,1	376,5	60	293,8	403,0
15	398,0	384,6	61	308,5	428,6
16	404,1	393,1	62	321,7	439,4
17	374,7	363,2	63	258,9	355,5
1	2	3	4	5	6

18	361,2	351,4	64	217,6	296,8
19	373,9	360,9	65	162,1	224,1
20	365,8	353,3	66	138,5	201,6
21	364,1	352,7	67	169,6	262,8
22	355,1	345,5	68	176,6	271,3
23	371,0	359,3	69	187,1	311,9
24	363,4	359,2	70	185,5	311,3
25	365,2	355,5	71	181,4	325,7
26	371,8	352,1	72	162,9	298,3
27	382,4	363,2	73	139,6	294,0
28	366,1	344,6	74	118,3	272,3
29	339,2	332,2	75	102,9	259,9
30	318,7	313,1	76	85,1	219,7
31	318,1	324,6	77	68,3	195,6
32	326,5	324,1	78	58,8	158,9
33	329,2	333,5	79	46,4	130,7
34	321,2	329,0	80–84	141,5	439,0
35	339,8	349,5	85–89	86,9	300,3
36	359,9	375,6	90–94	23,1	94,4
37	371,8	390,5	95–99	5,5	17,2
38	377,5	396,1	100 і більше	0,8	0,6
39	392,2	411,9	У віці		
40	380,3	408,1	Молод. працевдат.	4912,6	4695,2
41	374,1	400,7	працевдат.	14425,0	13853,8
42	367,3	394,9	Стар. працевдат.	3640,7	7928,7
43	356,1	388,0			
44	338,0	371,0	Всього	22978,4	26477,7
45	345,8	384,1	Всього	49456,1	

Варіант 8

За даними таблиці 7 розрахувати середній вік усього населення, окремо міського і сільського. Зробити порівняльний аналіз.

Табл. 7

Вік, років	Кількість населення, осіб		
	Всього	міське	Сільське
Все населення	47100462	31753730	15346732
До 1	423921	282444	141477
1–4	1542086	976987	565099
5–9	2167717	1314165	853552
10–14	2856078	1791428	1064650
15–19	3699595	2577748	1121847
20–24	3756067	2791592	964475
25–29	3414730	2424838	989892
30–34	3314197	2306241	1007956
35–39	3108929	2126459	982470
40–44	3622763	2536047	1086716
45–49	3586342	2539753	1046589
50–54	3285767	2358794	926973
55–59	2542902	1811333	731569
60–64	2272183	1440465	831718
65–69	2912486	1841497	1070989
70 і старші	4594699	2633939	1960760

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що слід розуміти під загальною теорією народонаселення? Значення цієї теорії для розвитку демографії.
2. Демографія як наука і навчальна дисципліна. Предмет демографії.
3. У чому полягають інтеграція та спеціалізація наукових знань про населення?
4. Які основні концептуальні положення системи демографічних наук про життєдіяльність населення?
5. Назвати складові системи демографічних наук. Як визначити предмет та завдання кожної з них?
6. Як можна охарактеризувати зміст “демографічний аналіз” та його основні принципи?
7. Які методи використовуються в демографічному аналізі?
8. З яких джерел формується система даних про населення? Які вимоги повинна задовольнити демографічна інформація?
9. Розкрити зміст поняття “демографічний прогноз” на сучасному етапі. Чим пояснюються актуальність та практичне значення демографічних наук?
10. Навести конкретний приклад та розкрити механізм взаємодії окремих складових систем демографічних наук.
11. У чому полягають основні точки зору на відтворення населення? Яке значення вони мають для розвитку демографії?
12. Які зміни в демографічних процесах можуть обумовлюватись економічними чинниками?
13. Як слід розуміти демографічні аспекти капіталовкладень, зайнятості, продуктивності?
14. Як пояснити взаємозв'язок економічного розвитку та відтворення населення, характер демографічних процесів та пропорцій демографічного зростання?
15. Як розуміти поняття “демографічна ситуація”? Які характерні риси сучасної демографічної ситуації в Україні?
16. Чому в ринковій економіці існує стійкий попит на демографічну інформацію?
17. Як можна оцінити перспективи використання демографічних даних та методів підприємцями в Україні.
18. Які найважливіші для бізнесу питання необхідно з'ясувати під час перепису населення?

19. Як співвідносяться поняття “соціальна політика” та “демографічна політика”?
20. Якими методами можна впливати на демографічні процеси? Їх зміст та механізм дії.
21. З якою метою ООН проводить регулярні опитування урядів різних країн з питань політики народонаселення?
22. Сутність та зміст загальної теорії народонаселення.
23. Передумови формування системи знань про народонаселення.
24. Структура знань про народонаселення.
25. Значення загальної теорії народонаселення для розвитку демографії.
26. Місце демографії в системі знань про народонаселення.
27. Предмет демографії. Точки зору на предмет демографії.
28. Передумови перетворення демографії на систему демографічних наук.
29. Чим обумовлюється необхідність регулювання демографічних процесів?
30. Демографічне старіння — об’єктивний, історично зумовлений процес.
31. Сутність демографічної політики, її цілі та засоби.
32. Поняття “демографічна ситуація”. Основні показники, що характеризують демографічну ситуацію.
33. Сутність міграційного руху населення, показники, що його характеризують.
34. Класифікації міграцій.
35. Вплив міграцій на демографічну ситуацію.
36. Вплив міграцій на ринок праці.
37. Міграції в Україні.
38. Поняття “якість” та “розвиток населення”.
39. Поняття “демографічна подія”, “демографічний процес”, “демографічне явище”.
40. Сутність видів руху населення.
41. Показники, що характеризують природний рух населення.
42. Зміст поняття “демографічна ситуація”. Характерні ознаки сучасної демографічної ситуації в Україні.
43. Для яких видів підприємницької діяльності важливими є демографічні дані?
44. Як співвідносяться поняття “соціальна політика”, “політика населення”, “демографічна політика”?

45. Основні напрями практичного використання демографічної інформації.
46. Основні методичні підходи до демографічного аналізу.
47. Поперечний і поздовжній аналізи.
48. Методи, що застосовуються при демографічному аналізі.
49. Віково-статева піраміда населення як засіб вивчення його складу.
50. Абсолютні та відносні показники чисельності населення.
51. Поняття демографічних структур населення. Навести приклади.
52. Сутність сім'ї як об'єкта демографії.
53. Сім'я та її життєвий цикл.
54. Процеси, що впливають на демографічний розвиток сім'ї.
55. Які основні сучасні тенденції зміни чисельності та складу сімей?
56. Поняття "сім'я" і "домашнє господарство".
57. Концепція демографічного переходу.
58. Демографічні революції, їх зміст.
59. Навести основні класифікації демографічних прогнозів.
60. Перші прогнози розрахунки населення України.
61. Які методи застосовуються в демографічному прогнозуванні?
62. Що таке прогнозний сценарій? Його призначення.
63. Практичне значення демографічних прогнозів.
64. Джерела інформації про населення. Класифікації демографічної інформації.
65. Прогнози стосовно населення світу та окремих країн, що розробляються ООН.
66. Які вимоги до демографічної інформації?
67. Сутність категорій постійного та наявного населення, їх визначення.
68. Основні етапи становлення та розвитку переписів населення.
69. Всеукраїнський перепис населення 2001 р.
70. Сутність, мета та значення демографічного аналізу.
71. Чи існує зв'язок між якістю населення, якістю життя та рівнем розвитку економіки?
72. В чому полягає відмінність між демографією та наукою про населення?
73. Відносні показники динаміки чисельності населення — види, визначення, методи розрахунку.
74. Сутність понять "гіпотетична когорта" та "реальна когорта".
75. Які процеси серед населення вивчаються на мікро- та макрорівнях?

76. Назвіть відомих вітчизняних та зарубіжних демографів.
77. Сутність демографічної політики, її цілі та засоби.
78. В чому полягають особливості демографічної політики в різних країнах?
79. Перепис населення, його основні принципи.
80. Чим обумовлена необхідність врахування демографічних факторів на сучасному етапі?
81. Основні методологічні положення вивчення взаємозв'язків демографічних і соціально-економічних процесів.
82. Реєстр населення.
83. Потенційна демографія — напрямок демографічного аналізу.
84. Динаміка народжуваності в Україні.
85. Динаміка смертності в Україні.
86. Динаміка шлюбності в Україні.
87. Міграційні потоки та міграційні когорти.
88. Зміст основних етапів демографічного аналізу.
89. Використання демографічних знань у маркетингу.
90. Демографічні аспекти сегментації ринку.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Архангельский В. Н.* Демографическая политика: цели, принципы, приоритеты. — Саранск, 2000.
2. *Афанасьев И.* Кем будут управлять украинские лидеры в XXI веке? // Персонал. — 2001. — № 2.
3. *Бутов В. И.* Демография: Учеб. пособие / Под ред. В. Г. Игнатова. — М.; Ростов н/Д, 2003.
4. *Валентей С., Кваша А. Я.* Основы демографии. — М., 1989.
5. *Демография: настоящее и будущее.* — Саранск, 2000.
6. *Демография.* Современное состояние и перспективы развития / Под ред. Д. И. Валентей. — М., 1997.
7. *Демографические* процессы и их закономерности / Под ред. Д. И. Валентей. — М., 1991.
8. *Дорошенко Л. С.* Демографія: Навч. посіб. — К., МАУП, 2005.
9. *Дорошенко Л. С.* Демографія: Практикум. — К., 2007.
10. *Жилкина Т.* Семейная политика и формы помощи семье. Зарубежный опыт // Междунар. экономика и междунар. отношения. — 1994. — № 1.
11. Закон України “Про Всеукраїнський перепис населення” від 19 жовт. 2000 р.
12. *Кузнецова Е. В.* Индекс человеческого развития и тенденции его изменения в России и зарубежных странах // Вопр. статистики. — 1999. — № 2.
13. *Ліанова Е. М.* Ринок праці: соціально-демографічні аспекти. — К., 1996.
14. *Лиманова Э. М.* Продолжительность жизни населения (опыт комплексного регионального исследования). — К., 1991.
15. *Медков В. М.* Демография: для студентов вузов. — Ростов н/Д, 2002.
16. *Міграційні* процеси в сучасному світі. Світовий, регіональний та національний виміри / За ред. Ю. Римаренка. — К., 1998.
17. *Муromцева Ю. І.* Демографія. — К., 2006.
18. *Народонаселение.* Энциклопедический словарь. — М., 1994.
19. *Основи державної міграційної політики України.* — К., 1994.
20. *Основні напрямки розвитку трудового потенціалу в Україні на період до 2010 р.:* Схвалено указом Президента України від 3 серп. 1994 р.

21. *Пирожков С. И.* Трудовой потенциал в демографическом измерении. — К., 1992.
22. *Пирожков С. И., Лакіза-Сачук Н.* Україна в демографічному вимірі: минуле, сучасне, майбутнє. — К., 1995.
23. *Прибыткова І. М.* Основы демографии. — К., 1995.
24. *Прибыткова И. Н., Руцкая М. В., Марченко Н. И.* Основы регулирования демографических процессов в зарубежных странах / Демографическое развитие и становление рынка труда республики Беларусь: Сб. науч. тр. — Минск, 1996.
25. *Современная демография: Учеб. пособие / Под ред. А. Я. Кваша, В. А. Ионцева* — М., 1995.
26. *Статєво-віковий* склад населення України за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року. — К.: Держкомстат України, 2003.
27. *Стеценко С. Г., Швець В. Г.* Статистика населения: Підручник. — К., 1993.

Додаткова

28. *Власюк О. С., Пирожков С. И.* Индекс людського розвитку: досвід України. — К., 1995.
29. *Демографическое* развитие и становление рынка труда Республики Беларусь: Сб. науч. тр. — Минск, 1996.
30. *Злоказов И. А.* Демографическая ситуация и демографическая политика в ФРГ. — М., 1989.
31. *Котлер Ф.* Основы маркетинга. — М., 1992.
32. *Осколкова О.* США: изменения в сфере семейно-брачных отношений // *Международ. экономика и международ. отношения.* — 1993. — № 6.
33. *Про кількість* та склад населення України за підсумками Всеукраїнського перепису населення 2001 року // *Урядовий кур'єр.* — 2002. — № 244.
34. *Сімейний кодекс* України // *Відомості Верховної Ради України.* — 2002. — № 21–22.
35. *Стешенко В. С.* Демографічна криза в Україні: проблеми дослідження, витоки, складові, напрямки протидії. — К., 2001.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Основи демографії”	3
Зміст дисципліни “Основи демографії”	4
Завдання для контрольних робіт	6
Питання для самоконтролю.....	13
Список літератури.....	17

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4310

Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*